

Marjetka Golež Kaučič

Volčji bob in kavboji ali triintrideseto mednarodno posvetovanje raziskovalcev balad

V deželi, kjer se balada imenuje tudi *corrido*, je bilo letošnje posvetovanje raziskovalcev balad. V Austinu, v ameriški državi Texas v ZDA, smo se med 24. in 28. junijem 2003 zbrali vsi tisti, ki nas zanimajo tradicionalni in inovativni vidiki raziskovanja balad. Austin je ameriško mesto s poslovnim središčem, ki se razteza ob glavni aveniji, postavlja se z velikimi stolpiči in kongresno zgradbo, saj je glavno mesto zvezne države Texas. Posebna znamenitost mesta je, da se v mostu, ki se razteza nad reko Colorado, zadržuje množica netopirjev, ki vsak večer ob isti uri, ko se zmračí, šine na plan, na lov za komarji in drugimi insekti. Teksaški simbol je cvetlica, ki ji mi pravimo volčji bob in jo poznamo le kot vrtno rožo, v okolici Austina pa se raztezajo planjave vijoličasto-modrih cvetov. Za Austin pravijo, da je eno od največjih glasbenih središč ZDA, in res skoraj v vsakem baru je mogoče zvečer poslušati kak koncert, bodisi country, klasične ali jazzovske glasbe.

Posvetovanje so organizirali Roger Renwick, Stephanie Crouch in Harris Gregg iz teksaške univerze (University of Texas). V samo pripravo in finančno podporo kongresa so bile vključene še naslednje ustanove: College of Liberal Arts, Department of English, Benson Latin American Collection, Center for American History, Texas Folklife Resources, University Co-op. Kljub veliki finančni podpori pa se veliko raziskovalcev iz Evrope posvetovanja ni udeležilo, bodisi zaradi prevelikih stroškov potovanja, bodisi zaradi političnih razmer in tihega bojkota politike vlade ZDA. Vsi tisti, ki pa smo prišli, smo menili, da kolege, ki nimajo s politiko prav nobene zveze, ni treba kaznovati s tem, da se posvetovanja ne udeležimo, temveč da prav z udeležbo pokažemo, da nikakršna politika ne more preprečiti druženja, sodelovanja in skupnega kulturnega delovanja raziskovalcev z vsega sveta. O baladah smo razpravljali udeleženci iz ZDA, Kanade, Turčije, Anglije, Latvije, Škotske, Walesa, Nemčije in Slovenije.

Teme posvetovanja so bile številne: mešanje pesemskih žanrov; inovacije in hibridi balad; nepričakovane, sinkretične in konstruirane identitete; baladni junaki kot kulturne ikone, analize baladnih besedil in njihova izvedba; pomembni raziskovalci ljudskih balad; baladne mreže in poti; podatkovne zbirke; načini raziskovanja balad; melodije balad; konteksti produkcije in reprodukcije balad. Referati so bili raznovrstni tako po

kakovosti kot po predstavljenih raziskovalnih vidikih, saj vemo, da ima vsaka nacionalna baladna tradicija specifične značilnosti, ki jo ločujejo ali tudi povezujejo z drugimi. Prav gotovo pa so bile najplodnejše razprave in neformalni pogovori o podobnostih, različnostih in nasprotjih, npr. angleške, turške, slovenske, mehiške ali nemške balade. Sama sem predstavila balado »Mrtvaška kost kaznuje objestneža« in jo analizirala v kontekstu evropske razširjenosti teme o mrtvaški kosti ter v zaključku referata prav prek njene vsebine in t. i. etičnega nauka, ki ga balada sporoča, kritizirala politiko nasilja in nespoštovanja ljudi in vseh živih bitij v današnjem svetu, aktualizirano z ameriškim napadom na Irak.

Dodatek k temam sta bili še dve, izjemno zanimivi predstavitvi. Najprej je Dace Bula, raziskovalka iz Rige, ena izmed organizatorjev 34. mednarodnega posvetovanja raziskovalcev balad, ki bo naslednje leto v Latviji, predstavila prispevek »Komparativni vidiki strokovnih identitet folklorističnih raziskav«, James Nicolopoulos pa je predstavil računalniške podatkovne zbirke raziskav mehiških balad – *corrid*, ponazorjeno s primeri arhivskih in terenskih posnetkov.

Spremljevalni program je bil pester in zanimiv, saj so nas organizatorji peljali na dve razstavi, kjer smo lahko videli raziskovalno delo America Paredesa, znamenitega raziskovalca *corrid*, in razstavo začetnika zbiranja ameriških balad Johna Averya Lomaxa v centru za ameriške in mehiške študije (Center for Mexican and American Studies). Obiskali smo še San Antonio, kjer smo si v inštitutu za teksaške kulture (Institute for Texan Cultures) ogledali razstavo kultur priseljencev iz različnih držav, ki so se naselili v Texasu in prispevali k njegovi kulturni raznovrstnosti. V tej ustanovi smo poslušali tudi nekaj referatov.

Prav veliko naravnih in kulturnih znamenitosti nismo videli, le z avtobusa smo za hip utegnili videti Alamo, se nato kratko sprehodili po še ohranjeni mehiški vasi, v mestu San Antonio ob majhni rečici, kjer so nam postregli z res okusno mehiško večerjo. V Austinu smo si ogledali še raziskovalni center Harryja Ransoma (Harry Ransom Humanities Research Center), kjer se lahko pohvalijo s kopijo Gutenbergove biblije in med drugim z velikim izborom sodobnega slikarstva (npr. slike Frida Kahlo) in fotografij.

Predzadnji dan smo poslušali koncert mehiških balad in glasbe, ki sta nam ga predstavila Juan in Armando Tejedo. Kavbojske pesmi sta prepevala in jih s kitarami spremljala brata Gillette, raziskovalka balad Judith Cohen je prepevala sefardske balade. Za konec pa je nastopila še skupina Poor Man's Fortune in zaigrala nekaj irskih in bretonskih ljudskih viž.

Vsak prost večer smo se udeleženci zbrali v prostorih stavbe San Jacinto Residence, kjer smo v študentskem kampusu tudi bivali in prepevali balade ali druge zvrsti ljudskih pesmi.

Predzadnji dan je bil čas za sestanek predsedstva te komisije, kjer smo se dogovorili za njeno nadaljnje delo. Najpomembnejši dosežek sestanka je bil, da smo pripravili t. i. etično izjavo za javnost (posebej za ameriško), v kateri smo poudarili, da smo vsi člani skupine za raziskovanje balad proti vsakršnemu nasilju in vojnemu delovanju, da smo skupina, ki zagovarja človekove pravice in si kot skupnost intelektualcev prizadeva delovati v duhu miru in medsebojnega sodelovanja.